

### Najważniejsze powody zakończenia działalności gospodarczej w ocenie klientów PUP, którzy otrzymali dofinansowanie



**Źródło:** Opracowanie własne na podstawie wyników CATI przeprowadzonego wśród osób, które otrzymały dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej [n=1.150].

Każde utworzenie nowego miejsca pracy (przy założeniu, że liczba osób, którym udzielono dofinansowania tożsama jest z liczbą nowych miejsc pracy) generuje średnio koszt na poziomie **16.489,89 zł**. Natomiast przy uwzględnieniu odsetka bezrobotnych, którzy zakończyli działalność (tj. 15%) wzrasta i wynosi **19.399,83 zł**.

### Efektywność kosztowa w latach 2008-2011

Wydatki (w tys. zł)	3.469.076,9
Bezrobotni	210.376
Efektywność kosztowa	16.489,89 zł
Skorygowana liczba bezrobotnych	178.820
Skorygowana efektywność kosztowa	19.399,83 zł

**Źródło:** Opracowanie własne na podstawie otrzymanych zestawień formularza MPiPS 02.

Według ok. 25,0% respondentów, którzy przyznali się do trudności związanych ze złożeniem wniosku, najwięcej **problemów** dotyczyło **przygotowania wniosku pod względem formalnym (52,0%)**. Z kolei w opinii pracowników urzędów pracy najwięcej trudności w związku z rozpoczęciem i prowadzeniem działalności, przysparza spełnienie **wymagań związanych z zabezpieczeniem ewentualnego zwrotu przyznanych środków (65,8%)**.

### Główne rekomendacje dla instytucji realizujących tę formę aktywizacji bezrobotnych:

1. Wdrożenie przejrzystych procedur oceny wniosków o środki Funduszu Pracy na rozpoczęcie działalności, zawierających kryteria wyboru wniosków.
2. Zwiększenie roli doradztwa zawodowego umożliwiającego ocenę predyspozycji bezrobotnego do podjęcia działalności gospodarczej oraz wdrożenie mechanizmów szkoleniowych dla bezrobotnych nie posiadających wystarczających kwalifikacji czy doświadczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej.
3. Udzielenie wsparcia doradczego i finansowego dla firm powstałych dzięki wsparciu z Funduszu Pracy w okresie między 12 a 24 miesiącem od podjęcia działalności.
4. Poprawa procesu komunikacji i wymiany informacji nt. możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej.
5. Rozbudowa procesu monitoringu efektywności tej formy aktywizacji w perspektywie 3-4 lat od udzielenia wsparcia na poziomie lokalnym.

Zleceniodawca:  
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej  
ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

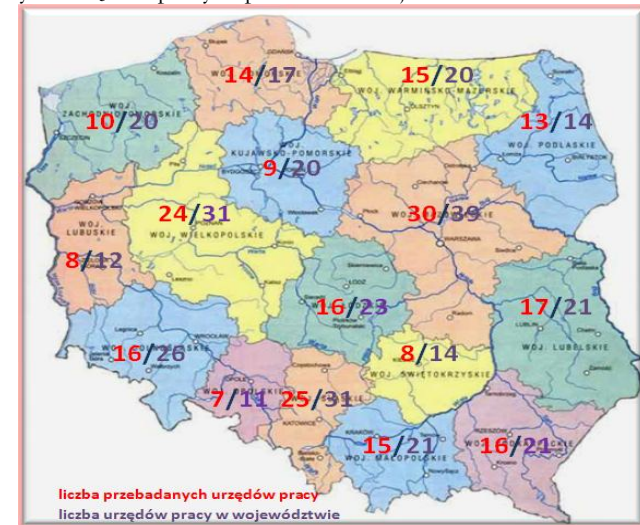
Wykonawca:  
EU-Consult Sp. z o. o.  
Ul. Waly Piastowskie 1, 80-855 Gdańsk

## BADANIE OGÓLNOPOLSKIE NT. STOSOWANEJ FORMY AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ BEZROBOTNYCH, JAKĄ JEST PRYZNANIE ŚRODKÓW FUNDUSZU PRACY NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W LATACH 2008 – 2011

grudzień 2011 r.

W przeprowadzonym badaniu zastosowano trzy techniki badawcze: **analizę treści** (przepisy prawa, wewnętrzne dokumenty powiatowych urzędów pracy), **analizę danych zastanych** (dane ze sprawozdań MPiPS-02, dane z rejestrów urzędów pracy), **wywiady kwestionariuszowe CATI** (na 4 próbach: osób, które otrzymały dofinansowanie – 1.150; osób, które ubiegały się o dofinansowanie – 880; doradców zawodowych zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy – 243, osób zajmujących się obsługą ubiegających się o dofinansowanie w powiatowych urzędach pracy – 243). Podczas badania wykorzystano narzędzia badawcze (kwestionariusze, księgę kodów) stworzone w badaniu pilotażowym, które zostało przeprowadzone w 2009 roku.

Liczba przebadanych urzędów pracy w podziale na województwa.



**Źródło:** opracowanie własne na podstawie wylonionej próby powiatowych urzędów pracy.

### Główne obszary problemowe:

1. Formalne i merytoryczne wymogi stosowane przy badanej formie aktywizacji,
2. Dostępność środków finansowych,
3. Zainteresowanie osób bezrobotnych dofinansowaniem działalności gospodarczej,
4. Faktyczne i oczekiwane wsparcie udzielane przez urzędy pracy bezrobotnym będącym w trakcie ubiegania się o środki, rozpoczynającym oraz kontynuującym działalność gospodarczą,
5. Efektywność kosztowa i zatrudnieniowa tej formy aktywizacji w kilku okresach,
6. Trwałość efektów tej formy aktywizacji po zakończeniu umowy z urzędem pracy.

Przyznawanie środków Funduszu Pracy reguluje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 lipca 2011 roku w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 155 poz. 922). Na tej podstawie większość powiatowych urzędów pracy (**98,8%** badanych) wdraża procedury wewnętrzne.

Bezrobotny składający wniosek o przyznanie środków Funduszu Pracy na podjęcie działalności gospodarczej dołącza oświadczenia o spełnianiu warunków określonych w rozporządzeniu. **89,3%** urzędów wprowadziło dodatkowe warunki niezbędne do uzyskania środków. Dotyczyły one warunków finansowych (72,0%), okresu pozostawania bezrobotnego w rejestrze urzędu (37,4%), posiadania predyspozycji osobowościowych (32,9%), uczestnictwa w szkoleniu (23,4%) czy posiadania środków własnych (23,0%).

**95,0%** urzędów stosuje dodatkowe kryteria przy wewnętrznej ocenie wniosków (np. posiadanie lokalu 70,0%, miejsce prowadzenia działalności 57,6%, umowy przedwstępne 35,0%, wiarygodność wnioskodawcy 28,8%, szczególną sytuację bezrobotnego na rynku pracy 25,9%).

#### Trudności napotkane w związku ze składaniem wniosku

#### Odsetek osób

1. Przygotowanie wniosku od strony formalnej	52,0%
2. Spełnienie wymagań związanych z zabezpieczeniem ewentualnego zwrotu przyznanych środków	36,6%
3. Merytoryczne przygotowanie wniosku	30,0%
4. Podjęcie decyzji o rozpoczęciu działalności i wybór jej profilu	3,6%

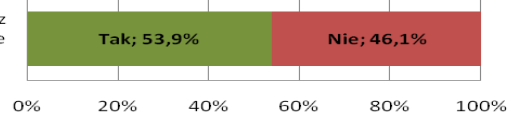
**Źródło:** Opracowanie własne na podstawie wyników CATI przeprowadzonego wśród osób, które ubiegały się o dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej [n=881].

Łącznie od 2008 roku na podjęcie działalności gospodarczej przez bezrobotnych ze środków Funduszu Pracy przeznaczono ok. **3.469.076,9 tys. zł**. Wsparcie w okresie od stycznia 2008 roku do września 2011 roku otrzymało **210.376** osób w Polsce. Stanowi to aż **ok. ¼** nowo zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność na przestrzeni lat 2008-2010.

Okresowo bezrobotni mają problem z dostępem do środków z uwagi na przyjmowanie przez powiatowe urzędy pracy wniosków tylko w określonych terminach.

#### Problemy z dostępnością środków na dofinansowania w urzędach pracy

Czy w urzędzie zdarzają się okresy, w których z powodu braku środków, odradza się składanie wniosków o dofinansowanie?



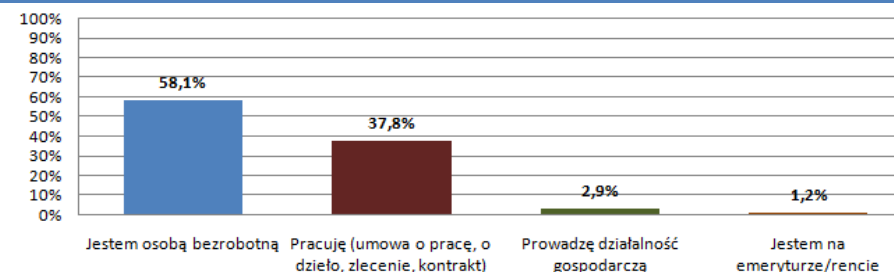
**Źródło:** Opracowanie własne na podstawie wyników telefonicznego badania kwestionariuszowego przeprowadzonego wśród pracowników urzędów [n=243].

Bezrobotny, chcąc otrzymać dofinansowanie na założenie firmy, może złożyć wniosek o przyznanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności, a także o refundację kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa dotyczących założenia działalności gospodarczej. W pytaniu otwartym, w którym respondenci mieli szansę wyrażenia własnej opinii na temat zakresu poszerzania szkoleń, padły odpowiedzi dotyczące dodatkowych kursów z zakresu tworzenia biznesplanu, zajęć z doradcą finansowym, doradztwa podatkowego, kursów z zakresu

marketingu (29,6% osób, których wnioski rozpatrzono pozytywnie) oraz możliwość korzystania z takich konsultacji już w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej.

Wśród firm, które zostały założone przez bezrobotnych przy pomocy środków przyznanych z Funduszu Pracy na dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej w latach 2008-2011, **85% nadal funkcjonuje**, natomiast **zakończyło swą działalność 15%** z nich. Wśród klientów powiatowych urzędów pracy, którzy zakończyli swoją działalność gospodarczą **58,1%** osób znów posiada status osób bezrobotnych. Zaledwie **1,2%** zmieniło swoją sytuację zawodową na rzecz innych świadczeń z tytułu renty lub emerytury, natomiast **2,9%** założyło nową działalność gospodarczą. **37,8%** pracuje w oparciu o jeden z rodzajów umowy.

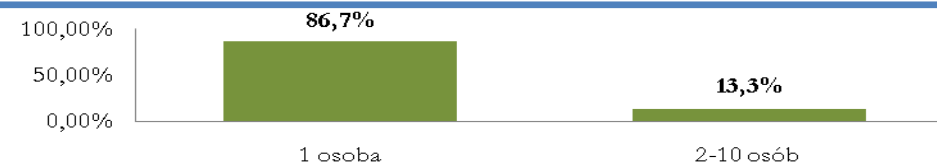
#### Aktualna sytuacja na rynku pracy osób, które zakończyły działalność gospodarczą



**Źródło:** Opracowanie własne na podstawie wyników CATI przeprowadzonego wśród osób, które otrzymały dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej [n=1.150].

Zdecydowana większość (**86,7%**) to 1-osobowe mikrofirmy, których celem jest stworzenie miejsca pracy dla właściciela. Jedynie **13,3%** działalności tworzy więcej niż jedno miejsce pracy, w tym **8%** działalności zapewnia miejsce pracy 2 osobom, natomiast 3 osobom już zaledwie **3%**.

#### Liczba osób zatrudnianych w przedsiębiorstwie



**Źródło:** Opracowanie własne na podstawie wyników CATI przeprowadzonego wśród osób, które otrzymały dofinansowanie na założenie działalności gospodarczej [n=1.150].

Najczęstszymi powodami zakończenia działalności w percepcji właścicieli była niekorzystna zmiana sytuacji na rynku (32%) oraz zbyt duża konkurencja (27,3%). Pracownicy PUP natomiast najczęściej wskazywali takie przyczyny jak: niższą od oczekiwaną rentowność firmy (53,5%), nieuczciwość niektórych bezrobotnych (35,1%) oraz powody osobiste (32,1%).